

af den Beskaffenhed, at Foranstaltninger af denne eller lignende Art vil være forsvarelige og paakrævede. Jeg vil derfor anbefale Lovforslaget. Jeg synes nemlig, at naar man ser paa hele Situationen, maa man erkende, at det ikke vil være upaa-krævet, at Samfundet gennem en Institution som den her paatænkte faar Midler i Hænde til en Vurdering af forskellige for Samfundet overordentlig betydningsfulde Virksomheder og gennem denne Vurdering og uhildede Bedømmelse maaske kan bidrage til at opretholde den Ro ogsaa i det lille danske Samfund, som er saa overordentlig vigtig i de kommende Tider. Jeg kan i alt Fald tænke mig, at Bestræbelser af denne Beskaffenhed kan være et af Midlerne, som det vil være forsvareligt at anvende. Med disse Ord skal jeg anbefale Lovforslaget til velvillig Behandling her i Tinget.

Hans Nielsen (Skanderborg Amts 1ste Valgkreds): Det foreliggende Lovforslag tilfredsstiller jo langt fra de Krav og Ønsker, som jeg og det Parti, jeg tilhører, stiller i Retning af Reformen paa det foreliggende Omraade. Jeg vil alligevel benytte Lejligheden til at takke den højtærede Minister, fordi han har forelagt dette Lovforslag, da det i alt Fald tilstræber en Kontrol med Produktionen og Omsætningen her i Landet. Og jeg har en særlig Grund til at takke derfor. For 10 Aar siden indbragte nemlig vi Socialdemokrater et Forslag om Kontrol med eller Socialisering af de danske Sukkerfabrikker, et Forslag, de blev afvist af alle de andre Partier i Rigsdagen. For 4—5 Aar siden indbragte vi et Forslag om Nedsættelse af en Undersøgelseskommission, der skulde overveje Trusternes og Monopolernes Indfyldelse paa de sociale Forhold, men dette Forslag blev ogsaa afvist af alle andre Partier her i Rigsdagen. Nu møder den højtærede Regering med et Forslag, som jo synes at have faaet Støtte fra alle Sider, og som, forsaavidt det bliver gennemført med virkelig Kraft og Energi, i alle Tilfælde vil kunne opfylde en Del af de Ønsker, vi har paa det her nævnte Omraade. Det kan jeg kun takke for. Jeg synes, det er en Anerkendelse af de Ideer, vi Socialdemokrater hylder. Jeg forstaaer for øvrigt godt, at man nu maa skride til Fremsættelse af et saadant Forslag; thi siden vi indbragte det sidste Forslag om en Undersøgelse vedrørende Trusters og Monopoler, er Udviklingen herhjemme jo gaaet sin Gang — sin skæve Gang, kan man sige — i meget høj Grad. Det fore-

kommer mig, at det Samfund, hvori vi lever, er i en fortsat stigende Opløsning, ligegyldigt hvor hen man ser. Al Orden, Disciplin og System er i Virkeligheden ved at ophøre paa alle Omraader, og Klassemodsætningerne er jo skærpede til — man kan næsten sige Revolutionens yderste Rand. Maaske er det ikke saa skarpt fremtrædende i dette Land som i andre Lande, men i alle Tilfælde staaer Klasserne skarpere overfor hinanden, end de nogen Sinde tidligere har gjort. Man kan jo heller ikke være blind for, at der meget ofte endogsaa mangler Villie hos de forskellige interesserede Klasser til at arbejde sammen. Jeg har nok hørt, at man søger at kaste Skylden for disse sørgelige Forhold over paa Arbejderne, og fremhæver, at Arbejderne stiller store, ja, urimelige Krav, at Produktionen er i Tilbagegang, o. s. v. Men jeg tror, at det er ganske uberettiget, at man saaledes vender Anklagerne for disse Forholds Tilstedeværelse mod Arbejderklassen. Jeg tror, det er meget rigtigere at sige, at det er Overklassen, som i de senere Aar i særlig Grad har bidraget til at fremelske det. Anarki og den Planløshed, som der er, og som ligeledes er Skyld i, at der er Mindreproduktion. Den engelske Arbejderfører Henderson holdt for nogle Dage siden en stor Tale, hvori han vendte sig mod den engelske Overklasse og fremsatte de samme Anskuelser, som jeg her har gjort gældende. Han sagde til denne Overklasse: Jeg ved meget vel, at der er mange af jer, der tror, at de gamle Tilstande fra før Krigen vil vende tilbage. Men det er en stor Fejltagelse. Henderson henviste til, at det var Folkene, der havde afgjort Krigen, og paaviste, at netop fordi det var saaledes, havde Folkene i højere Grad end nogen Sinde før faaet Følelsen af deres Magt, og den Magt vilde aldrig give Afkald paa. Jeg tror, han har ganske Ret deri. Det, at Folkene har afgjort Krigen, har ogsaa givet Folkene Smag for voldsomme Afgørelser — desværre, kan man sige. Vi har allerede en Række voldsomme Afgørelser paa det militære Omraade og paa det politiske Omraade, og jeg tvivler ikke om, at vi ogsaa faar store Omformninger i social Henseende og i det økonomiske Liv. Der staaer vi ved Indledningen til meget store sociale Omvæltninger, alt efter som det nu vil vise sig, om de Partier, der staaer indenfor Overklassen, er kloge nok til at indrette sig efter Situationen. For mig staaer det saaledes, at den gamle Tilstand